

Ympäristölautakunta**Aika** 31.10.2023 klo 16:00 - 17:40**Käsitellyt asiat**

§	Otsikko	Sivu
Sisällysluettelo		
§ 67	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	4
§ 68	Pöytäkirjan tarkastajien valinta	5
§ 69	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 70	Johtavan rakennustarkastajan ja ympäristönsuojelutarkastajan ajankohtaiset asiat	7
§ 71	Kiinteistökartoituksen jatkaminen vuonna 2024	8
§ 72	Ympäristölautakunnan talousarvio vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025 ja 2026	9
§ 73	Kiinteistökartoituksessa löydettyjen luvattomasti rakennettujen rakennusten rakennusluvut ja katselmukset	11
§ 74	Maa-ainesten ottamisen ja ympäristöluvan yhteiskäsittely	14
§ 75	Päätöksiä ja tiedoksiantoja	15
§ 76	Muut asiat	16
	Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	

Ympäristölautakunta

Aika 31.10.2023 klo 16:00 - 17:40

Paikka Kunnanvirasto, kokoushuone Kustavus

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Karnaattu Markku	16:00 - 17:40	Puheenjohtaja	
	Palm Ismo	16:00 - 17:40	varapuheenjohtaja	
	Huilla Inga	16:00 - 17:40	jäsen	
	Turunen Marika	16:00 - 17:40	varajäsen	
	Järvinen Hilda	16:00 - 17:40	jäsen	
	Pöyry Toni	16:00 - 17:40	jäsen	
	Tervala Sanna- Kaisa	16:00 - 17:40	edustaja kunnanhallitus	
	Juha Mara	16:00 - 17:40	vastaava rakennustarkastaja	
	Nico Piironen	16:00 - 17:40	ympäristönsuojelutarkastaja	
	Niina Varjo	16:00 - 17:40	vs. tekninen johtaja	
	Laitinen Tarja	16:00 - 17:40	vastaava ympäristönsuojelutarkastaja	Teams
	Jarkko Seppälä	16:00 - 17:40	kunnanjohtaja	
	Elisa Kangas- Tuhkio	16:00 - 17:40	pöytäkirjanpitäjä	

Poissa	Juutinen Elina	16:00 - 17:40	jäsen	
	Vuokila Sanna	16:00 - 17:40	jäsen	
	Kemppi Pirjo	16:00 - 17:40	pöytäkirjanpitäjä	

Käsitellyt asiat §:t 67 - 76

**Pöytäkirja yleisesti
nähtävillä**

Pöytäkirja on julkaistu Hartolan kunnan verkkosivuilla [www.hartola.fi](https://hartola.fi/kunta-ja-paatoksenteko/paatoksenteko/esityslistat-poytakirjat-ja-viranhaltijapaatokset/)
<https://hartola.fi/kunta-ja-paatoksenteko/paatoksenteko/esityslistat-poytakirjat-ja-viranhaltijapaatokset/>

§ 67 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Totesi myös, Pirjo Kempin olevan estynyt ja tämän kokouksen pöytäkirjanpitäjänä toimii Elisa Kangas-Tuhkio.
Päätösehdotus	Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto, vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntalaki 136 §)

§ 68 Pöytäkirjan tarkastajien valinta
Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Hilda Järvinen ja Ismo Palm.
Päätösehdotus	Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Hilda Järvinen ja Ismo Palm. Pöytäkirja tarkastetaan 1.11.2023.
Muutoksenhakukielto	Vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntalaki 136 §)

§ 69 Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen
Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.
Päätösehdotus	Esityslista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukiello , vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntalaki 136 §)

§ 70 Johtavan rakennustarkastajan ja ympäristönsuojelutarkastajan ajankohtaiset asiat
Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	Merkittiin johtavan rakennustarkastajan ja ympäristönsuojelutarkastajan kertomat ajankohtaiset asiat tiedoksi.
Päätösehdotus	Merkitään johtavan rakennustarkastajan ja ympäristönsuojelutarkastajan kertomat ajankohtaiset asiat tiedoksi.
Muut asiat	Johtavan rakennustarkastajan ajankohtaiset asiat. Ympäristönsuojelutarkastajan ajankohtaiset asiat.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukiello, vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntalaki 136 §)

§ 71 Kiinteistökartoituksen jatkaminen vuonna 2024 Dnro
107/10.02.02.04/2022

Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	Ympäristölautakunta esittää kunnanhallitukselle, että kiinteistökartoitusta jatketaan vuonna 2024 viiden kuukauden ajan.
Esittelijä	vs. tekninen johtaja Niina Varjo, 044 743 2252, etunimi.sukunimi(at)hartola.fi
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta esittää kunnanhallitukselle, että kiinteistökartoitusta jatketaan vuonna 2024 viiden kuukauden ajan. Perustelut: Kiinteistökartointu saadaan suurimmalta osaltaan tehtyä ja tasapuolinen kohtelu toteutuu.
Valmistelija/ lisätietojen antaja	toimistos sihteeri Pirjo Kemppi, 044 743 2293, etunimi.sukunimi@hartola.fi
Asian valmistelu	Kiinteistökartointu on kesken ja sitä ei saada valmiiksi vielä vuoden 2023 aikana. Kiinteistökartoituksen määräaikaisilla työntekijöillä on vuosilomia pitämättä, jolloin joulukuussa kartoitustyö edistyminen on hidasta. Palautettujen kyselyjen tiedot ovat hyvin vaillinaisia, joten niistä joudutaan pääsääntöisesti soittamaan yli puolesta kiinteistöjen omistajille. Jatkamalla kartoitusta ja rekistereiden korjausta vuoden 2024 puolella, kiinteistöjen omistajien tasapuolinen kohtelu ei vaarannu tarkistamattomien tietojen takia. Kartoitustyön palkkakuluista on tehty vertailu sekä 3 kk että 5 kk ajalta. Palkkakuluihin on laskettu yhden kartoittajan ja rekisterisihteerin palkkakulut. Vertailu esitellään kokouksessa.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jatkokäsittely	Kunnanhallitus

§ 72 Ympäristölautakunnan talousarvio vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025 ja 2026 Dnro
195/02.02.00/2023

Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös Ympäristölautakunta päätti hyväksyä vuoden 2024 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2025-2026, sekä lähettää sen edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi.

Esittelijä vs. tekninen johtaja Niina Varjo, 044 743 2252
etunimi.sukunimi(at)hartola.fi

Päätösehdotus Ympäristölautakunta päättää hyväksyä vuoden 2024 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2025–2026 sekä lähettää sen edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi.

**Valmistelija/
lisätietojen antaja** johtava rakennustarkastaja Juha Mara, 044 797 8572,
etunimi.sukunimi(at)heinola.fi
vastaava ympäristösuojelutarkastaja Tarja Laitinen, 044 788 8660,
etunimi.sukunimi(at)heinola.fi
kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen, 044797 6907,
etunimi.sukunimi(at)heinola.fi
toimistosihteerä Pirjo Kemppi, 044 743 2293
etunimi.sukunimi(at)hartola.fi

Asian valmistelu Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut ostetaan Heinolan kaupungilta, kuten myös kaavoituksen asiantuntijapalvelut.

Ympäristötoimen hallintoon on siirretty kiinteistökartoituksesta sekä vakituisen henkilöstön palkkamenoja että ICT-palvelukuluja. Näihin kuuluu mm. paikkahallinnon ohjelmistot.

Rakennusvalvonnan osalla toiminnan kulut ovat hieman lisääntyneet mm. palkka-, ohjelmisto- ja muun yleisen kustannustason nousun vuoksi. Rakennusvalvonnan taksa, joka on tullut voimaan 2019 on myös tarkoitus tarkastaa myös siten, että sillä paremmin katetaan jatkossa rakennusvalvonnan menot.

Kiinteistökartoituksen osalta ympäristölautakunta tekee erillisen päätöksen kyseisen hankkeen jatkosta vuodelle 2024. Kiinteistökartoituksen kulut on lisätty esityslistan liitteenä olevaan talousarvioehdotukseen.

Ympäristösuojelun osalla kustannukset muodostuvat voimassa olevan sopimuksen mukaisesti, jossa on huomioitu vuosittainen indeksitasotarkistus.

Kaavoitukseen on lisätty Heinolasta ostettavan asiakaspalvelun osuus sekä asiantuntijapalveluihin mahdollisten selvitysten tekeminen kaavahankkeisiin. Samalla on varauduttu Rautavesi-Rusin rantaosayleiskaavamuutoksen valmisteluun vuoden 2024 lopulla.

Esityslistan liitteenä on ehdotus ympäristölautakunnan talousarvioksi vuodelle 2024.

Muutoksenhaku   Muutoksenhakukielto

Jatkokäsittely   Kunnanhallitus

Liitteet

Liite 1 Ympäristölautakunnan talousarvioehdotus vuodelle 2024

Liite 2 Talousarvio 2024 Ympäristötoimi

Liite 3 Talousarviokirja 2024 ympäristötoimi

§ 73 Kiinteistökartoituksessa löydettyjen luvattomasti rakennettujen rakennusten rakennusluvat ja katselmukset Dnro
107/10.02.02.04/2022

Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	<p>Ympäristölautakunta päätti linjata, että kiinteistöverokartoituksessa löytyneitä ilman rakennuslupaa rakennettuja rakennuksia tarkastellaan rakentamisen ajankohdan mukaisten lakien ja määräysten mukaisesti. Mikäli rakennus olisi vaatinut aikoinaan voimassa olleen rakennuslain (370/1958) tai voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) sekä niiden aikana voimassa olevien rakennusjärjestyksien mukaisten ilmoitus-, toimenpide- tai rakennusluvan, niin luvattomille rakennuksille on haettava lupa jälkikäteen.</p> <p>Rakennuslupahakemus tulee tehdä voimassa olevien määräysten mukaisesti. Luvan myöntämisessä noudatetaan silloisen yleisen käytännön mukaisia toimintatapoja. Rakennusvalvontamaksu veloitetaan voimassa olevan taksan mukaisesti.</p>
Esittelijä	johtava rakennustarkastaja, Juha Mara, 044 797 8572 etunimi.sukunimi(at)heinola.fi
Päätösehdotus	<p>Ympäristölautakunta päättää linjata, että kiinteistöverokartoituksessa löytyneitä ilman rakennuslupaa rakennettuja rakennuksia tarkastellaan rakentamisen ajankohdan mukaisten lakien ja määräysten mukaisesti. Mikäli rakennus olisi vaatinut aikoinaan voimassa olleen rakennuslain (370/1958) tai voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) sekä niiden aikana voimassa olevien rakennusjärjestyksien mukaisten ilmoitus-, toimenpide- tai rakennusluvan, niin luvattomille rakennuksille on haettava lupa jälkikäteen.</p> <p>Rakennuslupahakemus tulee tehdä voimassa olevien määräysten mukaisesti. Luvan myöntämisessä noudatetaan silloisen yleisen käytännön mukaisia toimintatapoja. Rakennusvalvontamaksu veloitetaan voimassa olevan taksan mukaisesti.</p> <p>Perustelut:</p> <p>Osa rakentajista on aikoinaan toiminut silloisten lakien ja määräysten mukaisesti, joten hakijoiden tasapuolisen kohtelun vuoksi on perusteltua vaatia lupa myös luvattomasti rakennetuille rakennuksille, joille sitä ei ole aikoinaan haettu.</p> <p>Samalla voidaan arvioida, että onko rakentaminen ollut silloisten määräysten mukaista mm. rakennusoikeuden osalta, rakennusten etäisyyden osalta rantaviivaan, naapurinrajoihin jne.</p>
Valmistelija/ lisätietojen antaja	johtava rakennustarkastaja, Juha Mara, 044 797 8572 etunimi.sukunimi(at)heinola.fi

Asian valmistelu

Hartolan kiinteistöverotarkastuksessa on löytynyt rakennuksia, joita ei löydy rakennusrekisteristä sekä rakennuksia, joille ei ole haettu rakennuslupia.

Rakennuksia on löytynyt 1970-luvulta eteenpäin vuoteen 2017 asti. Rakennustyyppeinä on pääasiassa ollut talousrakennuksia, lomamasuntojen laajennuksia sekä saunarakennuksia. Myös luvattomia isompia rakennuksia on löytynyt kiinteistökartoituksen yhteydessä.

Taustaa:

Ennen maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista oli voimassa rakennuslaki (370/1958).

Rakennuslain 7 §:n mukaan uudisrakennusta, jota tarkoitetaan 130 §:ssä, ei saa rakentaa ilman lupaa.

Jollei rakennusjärjestyksessä ole toisin määrätty, saa asemakaavan ja rakennuskaavan ulkopuolella olevalle alueelle kuitenkin ilman lupaa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maanviljelystilaan kuuluvan talousrakennuksen.

Rakentamisesta ilman rakennusviranomaisen lupaa puolustuslaitoksen erityisiä tarpeita varten säädetään asetuksella.

Rakennuslain 130 §:n mukaan uudisrakennukseksi on katsottava, paitsi kokonaan uutta rakennusta, myös lisärakennus.

Uudisrakennusta koskevia säännöksiä on sovellettava myös uudestaan rakentamiseen sekä rakennuksen sisä rakenteiden olennaiseen muuttamiseen ja muihin sellaisiin rakenteellisiin muutoksiin, jotka ovat uudestaan rakentamiseen verrattavat.

Uudisrakennuksena ei kuitenkaan pidetä muutosta, joka on vähäinen rakennuksen arvoon verrattuna eikä muuta rakennuksen käyttötarkoitusta.

Maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) 125 §:n mukaan rakennuksen rakentamiseen on oltava rakennuslupa.

Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen, sekä rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen.

Muuta kuin edellä säädettyä rakennuksen korjaus- ja muutostyötä varten tarvitaan rakennuslupa, jos työllä ilmeisesti voi olla vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin.

Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin kohdistuvaan korjaus- ja muutostyöhön, jolla voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen.

Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista varten tarvitaan rakennuslupa.

Kunnan rakennusjärjestyksillä on voitu määrätä lupamenettelyjä erikseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

Heinolan rakennusvalvonta
rakennustarkastaja Jani Hyttinen

§ 74 Maa-ainesten ottamisen ja ympäristöluvan yhteiskäsittely

Ympäristölautakunta 31.10.2023

Dnro

148/11.01.07/2023

Päätös	Ympäristölautakunta päätti myöntää Pasi Flinkille, Ruohokivi 81-405-3-42 maa-ainelain 4 a § ja ympäristönsuojelulain 47 a § mukaisen yhtenäisluvan hakemuksessa annettujen tietojen ja yhtenäisluvan lupamääräysten mukaisesti.
Esittelijä	ympäristönsuojeluntarkastaja Nico Piironen, 044 743 2237 etunimi.sukunimi(at)hartola.fi
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta myöntää Pasi Flinkille, Ruohokivi 81-405-3-42 maa-ainelain 4 a § ja ympäristönsuojelulain 47 a § mukaisen yhtenäisluvan hakemuksessa annettujen tietojen ja yhtenäisluvan lupamääräysten mukaisesti.
Valmistelija/ lisätietojen antaja	ympäristönsuojeluntarkastaja Nico Piironen, 044 743 2237 etunimi.sukunimi(at)hartola.fi
Asian valmistelu	<p>Pasi Flink hakee lupaa kalliokiviaineksen ottamiseen ja murskaamiseen kiinteistöllä Ruohokivi 81-405-3-42. Luvan hakija omistaa kiinteistön. Kyseessä on maa-ainelain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukainen yhteislupahakemus.</p> <p>Ottamisalueen pinta-ala on noin 2,0 ha ja koko toiminta-alue, joka pitää sisällään varastoalueen on noin 3,0 ha. Lupaa haetaan 80 000 k-m³ määrän ottamiseen 10 vuoden aikana.</p> <p>Esityslistan liitteenä on esitys yhteislupahakemuksen lupapäätöksestä MAL/YSL01/2023.</p>
Muutoksenhaku	Valitusosoitus
Jakelu	Pasi Flink Uudenmaan ELY-keskus Hämeen ELY-keskus Joutsan kunta Muistutuksen jättäneille
Liitteet	
Liite 4	Esitys yhteislupapäätökseksi Lupanro MAL/YSL01/2023

§ 75 Päätöksiä ja tiedoksiantoja
Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös Merkittiin tiedoksi päätökset ja tiedoksiannot.

Päätösehdotus Merkitään päätökset ja tiedoksiannot tiedoksi.

Liitteet

Liite 5 Hämeen ELY-keskuksen päätös jätehuoltorekisteriin
hyväksymisestä Kuljetusliike T Kainulainen Oy

Oheismateriaali

Hämeen ELY-keskuksen päätös jätehuoltorekisteriin
hyväksymisestä T:mi Juha Koskinen
Hämeen ELY-keskuksen päätös jätehuoltorekisteriin
hyväksymisestä, Kuljetuspalvelu Fågel Oy
Hämeen ELY-keskuksen lausunto ruoppausilmoituksesta,
Lehtikangas
Hämeen ELY-keskuksen vastaus ruoppaus- ja niittoilmoitukseen,
Suokas

§ 76 Muut asiat

Ympäristölautakunta 31.10.2023

Päätös	Merkittiin muut asiat tiedoksi.
Päätösehdotus	Merkitään muut asiat tiedoksi.
Muut asiat	1. Kiinteistökartoituksen tilanne 30.9.2023. 2. Seuraava kokous ti 28.11.2023 klo 16.
Muutoksenhakukielto	Vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntalaki 136 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 67, § 68, § 69, § 70, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa
(Kuntalaki 136 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 74

Valitusosoitus, ympäristöasiat

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettäjä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitus viranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Hallinto-oikeuden kirjaamon virka-aika on ma - pe klo 8–16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 204, 65101 VAASA
Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs, VAASA
Puhelinvaihe: 029 56 42611
Telefax: 029 56 42760
Sähköpostiosoite: vaasa.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2§:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5§:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#)